

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

**ЕКОСИСТЕМНИЙ ПІДХІД АКТИВІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ
ЕКОНОМІКИ ВРАЖЕНЬ НА КОНТИНУУМІ
ПОСЛУГА-ВРАЖЕННЯ**

Доповідна записка

2020

Аналітична записка підготовлена за матеріалами наукових досліджень держбюджетної теми: «Інклюзивність економіки вражень в природокористуванні» (№ держ. реєстрації 0119U000229).

В доповідній записці розглянуто теоретичні та методичні положення розвитку об'єктів природно-заповідного фонду України, як територій, що мають еколого-економічне значення, як «зон вражень», на території яких, відвідувачі мають змогу задовольнити не тільки свої фізіологічні потреби у рекреації, оздоровленні або відпочинку, але й також здобути позитивні, емоції, враження, відновити емоційно-психологічний «ресурс».

Визначено сучасний стан та тенденції використання природно-заповідного фонду та наукові засади розвитку ПЗФ з урахуванням соціо-економіко-екологічних інтересів населення, місцевих громад, представників приватного сектору економіки.

Обґрунтовано основні положення та інструменти розвитку послуг екосистемного характеру, які стануть індикаторами соціо-економіко-екологічних напрямів діяльності заповідних територій. Запропоновано методичні положення щодо критеріїв диференціації видів екосистемних послуг, критерії оцінки їх якості та механізми співпраці адміністрацій установ ПЗФ та представників приватного сектору економіки в частині їх надання.

Проаналізовано еколого-економічні засади розвитку заповідних територій з урахуванням поєднання інтересів держави, в особі адміністрацій установ ПЗФ, та приватних підприємств; визначено показники та індикатори, що відображатимуть динаміку такого партнерства; запропоновано методи та інструменти дистанційного еколого-економічного планування об'єктів ПЗФ та прогнозування окремих видів господарської діяльності еколого-економічного напрямку (метод кібернетичного планування, розроблення бізнес-плату у форматі 3-Д).

Запропоновано зонінг факторів, що впливають на зниження рівня доступності екосистемних послуг, та пов'язані з показниками динаміки розвитку еколого-економічної діяльності на заповідних територіях.

Метою доповідної записки є розробка науково-методичних положень формування та розвитку заповідних територій, як еколого-економічних зон, що сприятимуть розвитку «зеленої» економіки регіонів та «зон вражень», що забезпечать розвиток нового вектору екосистемних послуг у форматі «mental-services»; сприятимуть залученню нових суб'єктів господарської діяльності до співпраці; розвитку інклюзивної господарської діяльності еколого-економічного напрямку, формуванню високого рівня попиту серед населення на такий вид послуг.

Доповідна записка підготовлена колективом авторів: д.е.н. Хумарова Н.І., асп. Ніколайчук Т.О., асп. Вернігорова Н.В.

З М І С Т

Вступ
3

РОЗДІЛ I. ЕКОСИСТЕМНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПЗФ УКРАЇНИ
ЯК «ЗОН ВРАЖЕНЬ»
4

1.1. *Формування «зон вражень» на заповідних територіях як реалізація континууму
послуга-враження*
4

1.2. *Екосистемні послуги на заповідних територіях як інструменти розвитку
інклюзивної економіки*
6

1.3. *Формування системи показників впровадження екосистемних послуг на
континуумі «послуга-враження»*
9

1.4. *Індикатори оцінки якості екосистемних послуг як механізми впровадження
еколого-економічної інклюзії*
11

РОЗДІЛ II. ІНФОРМАЦІЙНА СКЛАДОВА ІНКЛЮЗИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЕКОЛОГО-
ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ НА ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЯХ
14

2.1. *Основні передумови збору та аналізу звітно-статистичної інформації стосовно
еколого-економічної діяльності заповідних об'єктів*
14

2.2. *Механізми співпраці установ ПЗФ та приватних підприємців у форматі «послуга-
враження»*
16

ВИСНОВКИ
19

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
20